

Olszewski, Eugeniusz

Radziecko-polskie sympozjum naukowców we Lwowie

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 11/4, 420-421

1966

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

może ona przekraczać 45 stron maszynopisu, łącznie z przypisami i powinna być przedstawiona (w 3 egzemplarzach) w jednym z następujących 6 języków: angielski, francuski, hiszpański, niemiecki, rosyjski, włoski. Do pracy należy dołączyć trzystronicowe streszczenia: angielskie i francuskie. Maszynopis całości powinien być tak sporządzony, aby można było z niego łatwo wykonać odbitkę fotograficzną. Można również nadsyłać prace opublikowane po ogłoszeniu konkursu. Do pracy należy dołączyć bio-bibliograficzne dane o kandydacie. Prace powinny być nadsyłane do 31 VIII 1967 na ręce przewodniczącego Akademii pod adresem: Académie Internationale d'Histoire des Sciences, 12 rue Colbert, Paris 2e.

SEKCJA HISTORII TECHNIKI FILMOWEJ I TELEWIZYJNEJ UNIATEC

W dniach 13—17 czerwca br. odbył się w Pradze VII Międzynarodowy Kongres Unii Techniki Filmowej i TV (UNIATEC). W ostatnim dniu obrad delegacja polska zgłosiła wniosek o utworzenie przy Komitecie Naukowym UNIATEC sekcji historii techniki filmowej i TV. Kongres powołał na razie grupę roboczą w składzie: J. Vivie (Francja), A. M. Mielik-Stiepanian (ZSRR), F. Krones (NRF) i R. Wajdowicz (Polska), która ma na następny Kongres (Kopenhaga 1968) opracować projekt organizacji, zadań i zakresu działania tej sekcji.

R. W.

ZSRR

RADZIECKO-POLSKIE SYMPOZJUM NAUKOZNAWCZE WE LWOWIE

W dniach 6—10 czerwca br. odbyło się we Lwowie radziecko-polskie sympozjum, poświęcone zagadnieniom kompleksowego badania rozwoju nauki. Pomysł zorganizowania takiego sympozjum zrodził się wśród uczestników XI Kongresu Historii Nauki, a zwłaszcza uczestników odbytego w jego ramach sympozjum *Przeszłość a przyszłość nauki*¹. Sympozjum lwowskie, w którym wzięło udział ponad stu naukowców radzieckich i 11-osobowa delegacja polska, zostało zorganizowane przez komitet powołany przez Akademię Nauk ZSRR pod przewodnictwem zastępcy dyrektora Instytutu Historii Przyrodznawstwa i Techniki AN ZSRR, dra S. R. Mikulinskiego. Lwowskim organizatorem sympozjum był prof. I. B. Litiniński, a delegacji polskiej przewodniczył prof. I. Malecki, przewodniczący Komisji Naukoznawstwa PAN. W organizacji spotkania uczestniczyły także towarzystwa: Przyjaźni Radziecko-Polskiej i Przyjaźni Polsko-Radzieckiej.

Podstawą dyskusji na sympozjum były powielone referaty i komunikaty; ze strony radzieckiej było ich 29, ze strony polskiej — 8. Dzieliły się one na trzy grupy tematyczne: przedmiot, zadania i główne kierunki naukoznawstwa; miejsce naukoznawstwa w istniejącym systemie nauk i jego związek z historią nauki; możliwości i metody praktycznych zastosowań naukoznawstwa dla racjonalnej organizacji nauki i zwiększenia jej efektywności. Przygotowane referaty nie były na sympozjum wygłaszane, co znakomicie powiększyło czas przeznaczony na dyskusję, która była niezwykle ożywiona.

Jednym z głównych punktów sporu było istnienie naukoznawstwa jako odrębnej nauki. Część bowiem dyskutantów (m.in. dyrektor Instytutu Filozofii Ukraińskiej Akademii Nauk w Kijowie P. W. Kopnin i kierownik Katedry Filozofii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie N. Łubnicki) skłonna była traktować odrębnie: z jednej strony filozofię, logikę i metodologię nauki oraz

¹ Por. sprawozdanie z Kongresu w nrze 1—2/1966 „Kwartalnika”, s. 167.

psychologię twórczości naukowej jako zajmujące się wewnętrzną strukturą nauki, a z drugiej — socjologię, ekonomikę i naukę o organizacji nauki jako zajmujące się związkami nauki z życiem społecznym. Inni (m.in. dyrektor Instytutu Historii Przyrodoznawstwa i Techniki AIN ZSRR B. M. Kiedrow i prof. E. Olszewski, autor referatu o *Miejscu naukoznawstwa w istniejącym systemie nauk*) bronili jedności naukoznawstwa jako nauki społecznej, badającej wyodrębnioną dziedzinę działalności ludzkiej, jaką stanowi nauka. Pierwsza grupa więc widziała w nauce przede wszystkim system uporządkowanych informacji o rzeczywistości, druga zaś — rodzaj działalności społecznej.

Nie budziła natomiast sprzeciwów teza o ścisłym związku naukoznawstwa i historii nauki, wynikającym z tego, że prawidłowości rozwoju nauki mogą być poznane jedynie metodą historyczną, że więc teoria nauki powstaje jako uogólnienie jej historii. Zgodność poglądów na tę kwestię nie była zaskakująca wobec faktu, że historycy nauki, tak w Polsce, jak i jeszcze bardziej w Związku Radzieckim, stanowią podstawową grupę naukowców interesujących się problematyką naukoznawczą, oni też stanowili większość wśród uczestników sympozjum. Nie dziwnego więc, że i na inauguracyjnym posiedzeniu sympozjum wygłoszony był referat z zakresu historii nauki: był to referat dra W. E. Małańożyka poświęcony przeszło trzechsetletnim dziejom Uniwersytetu Lwowskiego, w którego murach odbywał się to posiedzenie.

Zamykające natomiast posiedzenie sympozjum odbyło się w Użhorodzie, dokąd gościnni gospodarze ukraińscy zorganizowali dwudniową wycieczkę. Na posiedzeniu tym ustalono m. in. założenia dalszej współpracy radziecko-polskiej w zakresie naukoznawstwa. Przewiduje się w szczególności zorganizowanie w 1967 r. drugiego z kolei sympozjum polsko-radzieckiego, tym razem w Lublinie².

Eugeniusz Olszewski

Czechosłowacja

SPOTKANIE PRZEDSTAWICIELI KRAJÓW SOCJALISTYCZNYCH W SPRAWACH WYDAWNICZYCH

Z okazji Kongresu *Antiquitas ac tempora nostra*, który odbył się w Brnie w dniach 12—15 kwietnia br., zostało zorganizowane *ad hoc* spotkanie przedstawicieli czterech krajów socjalistycznych poświęcone sprawom współpracy w zakresie czasopiśmiennictwa historycznonaukowego i historycznotechnicznego. W spotkaniu tym wzięli udział: prof. B. Kiedrow i redaktor „Woprosow Istorii Jestiestwoznania i Tiechniki” S. Płotkin (ZSRR), prof. G. Harig (NRD), drowie L. Nový i Z. Horský (Czechosłowacja) oraz doc. P. Czartoryski (Polska).

Na wstępie udzielono sobie informacji o wydawnictwach periodycznych i ciągłych ukazujących się w poszczególnych krajach (w ZSRR: wydawnictwo ciągłe „Woprosy Istorii Jestiestwoznania i Tiechniki”; w NRD: czasopismo „Zeitschrift für Geschichte der Naturwissenschaften und Medizin”; w Czechosłowacji: wydawnictwa ciągłe: „Sborník pro dějiny přírodních věd a techniky” i „Z dějin vied a techniky na Slovensku”; w Polsce: czasopisma „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” i „Organon” oraz wydawnictwo ciągłe pięcioseryjne „Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej”).

W dalszym ciągu przedyskutowano możliwości współpracy pomiędzy wydawnictwami, wysuwając następujące postulaty: podjęcie starań o lepsze informowa-

² Obszerniejsze sprawozdanie oraz wybór materiałów sympozjum lwowskiego zostaną opublikowane w nrze 4/1966 „Zagadnień Naukoznawstwa”.